

Obama og Afghanistan

RÆSON stiller 5 spørgsmål om den nye strategi til politikere og eksperter. Opdateres løbende: de første svar offentliggjort 3/12; svar fra Naser Khader 9/12.

Mogens Lykketoft, Niels Helveg Petersen, Holger K. Nielsen og Naser Khader

1. Hvad er det mest overraskende ved Obamas strategi?

LYKKETOFT: Hans klare markering af, at de amerikanske og andre udenlandske styrker i løbet af halvandet år skal begynde at blive afløst af afghanske styrker i front.

HELVEG: Havde ventet et budskab, der viste amerikanerne lys for enden af tunnelen men målsætningen om 2011 og 2012 er dristig, klog, og overraskende

HOLGER K: Det mest overraskende er at han åbner for en exit-diskussion og at han (omend forsigtigt) sætter tidsrammer på. SF har formået sig til det samme i Danmark og regeringens svar har været krystalklar: den slags tanker er at gå terroristernes ærinde. Men det er det næppe mere....

KHADER: At Obama åbenbart mener, at afghanerne vil være parate til selv at overtage styringen af sikkerheden fra 2011, selvom der ikke er noget konkret, der tyder på det, og selvom Afghanistans præsident Karzai har bedt om tålmodighed og ikke vil garantere, at det kan lade sig gøre. Selvom USA sender 30.000 mand ekstra til Afghanistan for at løse opgaven hurtigere, kan man på ingen måde være sikker på, at USA med ansvarligheden i behold vil kunne overlade styringen til afghanerne fra en bestemt dato. Man må tage den slags beslutninger efterhånden som opgaverne bliver løst; ikke ud fra en firkantet tidsplan.

2. Hvad er risikoen for, at USA ikke vil overholde sin egen deadline men lade

krigen fortsætte udover den planlagte periode?

LYKKETOFT: Man kan aldrig låse sig 100 pct. fast. Men jeg tror at Obama vil satse enorm kraft på at ruste afghanerne politisk, økonomisk, socialt og militært til selv at løfte opgaven

HELVEG: Obama er forpligtet på sin målsætning. Men mindre afvigelser er altid mulige.

HOLGER K: Risikoen er ganske stor. De hidtidige erfaringer taler deres eget sprog og den markante troppeforøgelse vil med sikkerhed få som konsekvens, at de militære kampe optrappes med flere civile tab til følge. Hvilket sandsynligvis vil medføre, at det lykkes oprørsgrupper at rekruttere endnu flere i den afghanske befolkning. Det er fortsat et grundproblem, at fjenden er svært at identificere. Både i Danmark og USA tales om 'kampen imod Taliban', men efterretningsrapporter refererer i Berlingske Tidende i sidste uge indikerer, at Taliban kun står for en lille del af angrebene imod de vestlige styrker. Fjenden er i højere grad kriminelle grupperinger (med forbindelser til regeringen i Kabul) samt bevægelser, der er drevet af modstand imod den udenlandske besættelse og Karzai-regeringen. Dette var også pointen i opsigelsen fra Mathew P. Hoh, som var USA's øverste chef i Zabul-provinsen og som ikke længere kunne forsvare et amerikansk militært engagement, der byggede på forkerte præmisser. M.a.o: Obamas strategi med en kraftig troppeforøgelse og derefter følgende tilbagetrækning forudsætter en hurtig militær effekt. Er den holdbar? Forhåbentlig. Er den realistisk? Jeg tvivler.

KHADER: Krigen er jo meget upopulær blandt mange amerikanske borgere nu, og Obama vil derfor have et problem i forhold til sine vælgere, hvis han ender med at udskyde tilbagetrækningsdatoen væsentligt. Selvom det kan blive nødvendigt af hensyn til afghanerne, er det spørgsmålet, om Obama vil have politisk råd til at fortsætte krigen [udover exitdatoen].

3. Hvorfor skulle Karzai og afghanerne i de kommende par år kunne lykkes med det, der ikke er lykkedes 2001-2009?

LYKKETOFT: Fordi der ikke er investeret nok i civil opbygning - herunder krav om et mere repræsentativt og mindre korrupt styre i Afghanistan. En vigtig brik i at få det til at lykkes denne gang er formentlig at satse på hjælp fra lokale stammer og militser og i det hele taget decentralisere, så succes ikke udelukkende er afhængig af effektiv indsats fra Kabul.

HELVEG: Intet sikkert. Med nu lægges der et eksistens-pres på Karzai.

HOLGER K: Der vil komme et pres på Karzai, hvis Obama virkelig vil satse på en tidsbestemt exit. Men den skal også være tidsbestemt - ellers har Karzai næppe et tilstrækkeligt incitament.

Dele af det afghanske magtapparat har en klar interesse i en udenlandsk militær tilstedeværelse og vil formentlig gøre meget for at vi ikke forlader landet. Jeg tror kun at tidgrænser kan lægge det tilstrækkelige pres på Karzai - og det er uklart, om Obama mener sådanne alvorligt.

KHADER: Det er også usandsynligt, desværre. Ser man på et land som Kosovo, der er meget mere udviklet end Afghanistan både politisk og materielt, men som stadig har stort behov for international, militær hjælp, er det meget svært at forestille sig, at afghanerne vil kunne nå ret langt i løbet af de næste få år.

4. Hvordan vil NATO-medlemmerne reagere på Obama's udspil?

LYKKETOFT: Jeg tror de vil modtage det godt, og at han vil få ekstra bidrag fra mange lande

HELVEG: Med lettelse. Mødte Anders Fogh sidste uge i Bruxelles. Han er overrasket. Havde ingen anelse om, hvad der ventede.

HOLGER K: NATO-landene vil i første omgang supplere med ekstra tropper, men exit-debatten vil tage til. Og det bliver meget afgørende for debatten i Europa, om amerikanerne får så meget held med den militære optrapning, at de kan påbegynde en (reel) tilbagetrækning i 2011. Og om Obama til den tid vil træffe en sådan beslutning.

KHADER: Det enkeltes lands reaktion er tæt forbundet med den indenrigspolitiske situation, krigens "popularitet" og det næste valg.

5. Fortæller de sidste måneders overvejelser os, at Obama i dette valg af strategi er (i) vaklende eller (ii) velovervejet?

LYKKETOFT: Jeg mener, at det viser at han i forhold til en uhyre kompliceret og modsætningsfyldt situation er meget velovervejet.

HELVEG: Jeg synes amerikanerne har tænkt sig godt om. Vi har en tænkende administration - i modsætning til den forrige.

HOLGER K: Med den lange tid, beslutningen har taget, må den siges at være velovervejet. Men den forekommer ikke at være stringent, hvilket formentlig er udtryk for at Obama har måttet vælge mellem pest og kolera. På den ene side et krav fra MacChrystal om flere tropper og på den anden side en tiltagende skepsis (ikke mindst i det Demokratiske parti) overfor krigen. Johnsons skæbne i 60'erne har formentlig stået klart på nethinden - derfor "håndtaget" med en begyndende tilbagetrækning i 2011. Problemet er, at håndtaget er glat og svært at få ordentlig fat på. Vi kan så håbe, at han trods alt får et ordentligt greb om det.

KHADER: Jeg ved ikke, om man kan kalde det vaklende, men det er i hvert fald ikke velovervejet, når man ser på, hvor alvorlig situationen stadig er i Afghanistan. Det virker som om strategien er lagt af hensyn til de amerikanske vælgere, fordi Afghanistan-krigen er så upopulær blandt mange af dem. Obama siger, at han er nødt til at komme med en fast exit-dato for at kunne få penge til de 30.000 ekstra soldater, men det virker ikke troværdigt. Republikanerne vil i hvert fald gerne give penge til formålet under alle omstændigheder. Det virker desværre mere sandsynligt, at han har tænkt på midtvejsvalget, da han valgte exit-datoen.

..

Nicolas Teodors Veicherts, Forsvar-sakademiet

1. Hvad er det mest overraskende ved Obamas strategi? Strategien må siges at være som forventet: Styrket militær indsats kombineret med ligeledes styrket civil og politisk indsats med accept af *moderat talibans* deltagelse – og så med klar sammenhæng til en løsning af problemet med Taliban i Pakistan. Militært lægger Obamas strategi sig tæt op af ISAF-chefen general McChrystal anbefalinger. Generalen bad i august om 40.000 tropper i løbet af et år og får nu godt 30.000 på formentlig den halve tid. Lidt overraskende er det, at tropper allerede fra 2011 skal trækkes ud af Afghanistan. Mest sandsynligt vil der være tale om de samme kamptropper, der nu indsættes ekstra. Dermed får McChrystal reelt

kun godt et år til markant at reducere *væbnet Taliban*s indflydelse. Det synes som kort tid. Særligt fordi McChrystal gang på gang har understreget behovet for at udvise militær tilbageholdende for ikke at ramme den afghanske befolkning. Modsat dette synspunkt peger den korte periode på en mere intensiveret kamp og dermed større risiko for den afghanske befolkning. En hård nød som primært skal knækkes gennem behårdet militær disciplin og større risikovillighed kombineret med en massiv civil indsats lige bag soldaterne.

2. Hvad er risikoen for, at USA ikke vil overholde sin egen deadline men lade krigen fortsætte udover den planlagte periode?

Den opstillede deadline er ikke mere præcis end, at det står relativt åbent, hvor mange styrker, der skal trækkes ud. Risikofaktorer i krig er altid svære at vurdere; måske særligt i forbindelse med oprørsbekæmpelse. Største risiko er nok en langsommere opstilling og uddannelse af den afghanske hær og til dels politi, der sinker tilbagetrækningen af ISAF-styrker. Dernæst at det ikke i tilstrækkelig grad lykkes amerikanerne, ISAF og pakistanerne at hindre Taliban i at operere og rekruttere fra Pakistan. I samme kategori kan et yderligere destabiliseret Pakistan også skabe behov for at fastholde styrker i Afghanistan; fx for at undgå at de afghanske grænseområder bliver en tilsvarende "helle" for operationer ind i Pakistan.

3. Hvorfor skulle Karzai og afghanerne i de kommende par år kunne lykkes med det, der ikke er lykkedes 2001-2009?

Det er meget svært at se den politiske proces forandre sig positivt med mindre amerikanerne og verdenssamfundet sætter sig meget tungt på regering, administration og bureaukrati. Spørgsmålet er om Vesten har de nødvendige ressourcer og viljen til at indsætte sådanne kræfter – og om det overhovedet er muligt i afghansk politik.

4. Hvordan vil NATO-medlemmerne reagere på Obama's udspil?

Jeg tror Obamas plan har været drøftet i Nato så tilpas detaljeret, at der bogstaveligt talt vil være ro på bagsmækken for så vidt angår strategien. Spændende hvor mange flere tropper europæerne kan levere.

5. Fortæller de sidste måneders overvejelser os, at Obama i dette valg af strategi er (i) vaklende eller (ii) velovervejjet?

Det kan formentlig tolkes alt efter hvilke politiske øjne, der betragter Obama. Det forekommer rimeligt, at Obama har ventet indtil

det afghanske valg var endeligt afklaret. Set i forhold til tidligere præsident Bush brug af "gut feelings" i forhold til vigtige beslutninger om Irak og i andre sammenhænge, kan en længere overvejelse i sig selv signalere, at Obama er en mere moderne og inddragende leder. Set i forhold til, at general McChrystal gav ISAF-styrken 1 år til at vende slaget kan tre måneders tænkepause dog synes lang. Men det afhænger selvsagt af, om Obama deler McChrystals vurdering af situationen. Meget tyder på, at han gør det. Derfor får ikke bare McChrystal, men også Nato og afghanerne travlt.

..

Martin Krasnik, Weekendavisen:

1. Hvad er det mest overraskende ved Obamas strategi?

Det mest overraskende er, at Barack Obama kom med en temmelig klar exit dato. Det stod længe klart, at han vil sende yderligere 30.000 tropper til Afghanistan. Det blev til gengæld diskuteret helt frem til talen tirsdag aften, om Obama også ville sætte en dato for tilbagetrækning. Det gjorde han: Fra juni, sommeren 2011, skal amerikanske tropper begynde at rejse hjem. Dermed understreger han klart den kobling, han forsøger at lave: Flere tropper - for at kunne afslutte krigen hurtigt. Det er helt nødvendigt for at sikre støtten fra partifællerne, ikke mindst den finansiering, der skal igennem Kongressen. Netop Kongressens beslutning om at sende flere dollars til Irak tidligere på året var helt afhængig af Obamas klare exit dato fra Irak. Til gengæld vil den klare dato skaffe ham en del kritik på halsen fra Republikanerne. Dick Cheney brokkede sig allerede over det, inden Obama gik på talerstolen tirsdag aften.

I det store perspektiv er det overraskende, at Obama – der blev valgt som en antikrigskandidat og er på vej til Oslo for at fredsprisen – iværksætter en storstilet *surge*, der minder fuldkommen om den strategi, George Bush havde for Irak. Jeg havde troet, at Obama ville tale om det moralske ansvar ved at vinde i Afghanistan, noget om undertrykte kvinder osv. Det gjorde han overhovedet ikke. Han sagde heller ikke meget om nation building og bekæmpelse af heroinøkonomien.

2. Hvad er risikoen for, at USA ikke vil overholde sin egen deadline men lade

krigen fortsætte udover den planlagte periode?

At *indlede* tilbagetrækning kan altid lade sig gøre, så den præcise dato er ikke så afgørende. Det afgørende er, at krigen virkelig vender inden valgkampen til genvalget i 2012. Hvis det ikke går fremad dér, får Obama alle imod sig, både republikanere og sin egen venstrefløj.

3. Hvorfor skulle Karzai og afghanerne i de kommende par år kunne lykkes med det, der ikke er lykkedes 2001-2009?

Det kan Karzai sandsynligvis heller ikke, og det var derfor, Obama sagde så lidt om ham og hans regime i talen. I USA håber man, at der kan komme en ny afghansk leder, præcis som der i Irak har været flere afløserer for de første, skuffende politiske ledere.

4. Hvordan vil NATO-medlemmerne reagere på Obama's udspil?

USA's allierede har udtrykt en del kritik på det seneste, men grundlæggende vil de reagere med lettelse på talen. Obama beder godt nok om 5000 flere NATO-soldater, men den amerikanske troppeforøgelse sikrer rollefordelingen og øger tilmed amerikanernes tilstedeværelse i det sydlige Afghanistan markant. Det letter presset på de hårdt prøvede britiske – og danske – tropper.

5. Fortæller de sidste måneders overvejelser os, at Obama i dette valg af strategi er (i) vakkende eller (ii) velovervejet?

Det havde været godt, hvis Obama havde leveret denne nye strategi hurtigere. Den lange tænkepause har sammen med den generelle tvivl om USA's udenrigspolitik skabt en del usikkerhed. Men det opvejes af, at hans nye plan er så klar og detaljeret militært. Oprustningen sker også hurtigere end antaget. Nu hvor planen er på bordet, betyder det knap så meget, at den var længe undervejs.

..

**Søren Schmidt,
ph.d.,
projektforsker,
DIIS:**

1. Hvad er det mest overraskende ved Obamas strategi? At den ikke argumenterer overbevisende for, hvad det præcise mål er og

hvordan han vil nå dem. Og hvorfor det skulle kunne lykkes at få vendt udviklingen indenfor 18 måneder, når McCrystal har talt om en langt længere periode og mere omfattende indsats ville være nødvendig.

2. Hvad er risikoen for, at USA ikke vil overholde sin egen deadline men lade krigen fortsætte udover den planlagte periode?

Det eneste Obama forpligtede sig til, var at begynde tilbagetrækningen i juli 2011. Hvor mange tropper han vil trække tilbage og hvor hurtigt er derimod åbent. Men Obama signalerede også klart, at han har et klart mål om at trække USA ud og bevarer dermed muligheden for at USA trækker sig ud, selvom den nuværende situation skulle blive endnu værre.

3. Hvorfor skulle Karzai og afghanerne i de kommende par år kunne lykkes med det, der ikke er lykkedes 2001-2009?

Meget godt spørgsmål! Der er endnu ikke dannet en ny regering i Kabul – to måneder efter 'valget'. Og det eneste Karzai har kunnet finde på at sige om hvordan han vil gribe kampen mod den omfattende korrupsion an, har været at foreslå at der bliver afholdt en konference om det! OK, så ved man at manden ikke er seriøs! Det forlyder også, at Karzai fornylig blev meget vred, da ISAF var begyndt at gå efter nogle af hans brors 'forretnings'-venner. Ikke noget godt tegn! Personligt ville jeg ikke satse ret mange af mine penge på Karzai. Så hvem er så vores partner, som vi kan give nøglen til, når vi begynder at trække os ud om 18 måneder? Ingen af disse spørgsmål har Obama givet os svar på.

4. Hvordan vil NATO-medlemmerne reagere på Obama's udspil?

Høfligt, men skeptisk.

5. Fortæller de sidste måneders overvejelser os, at Obama i dette valg af strategi er (i) vakkende eller (ii) velovervejet?

Obama's vaklen er velovervejet! Der findes ingen gode løsninger og der er usikkerhed knyttet til alle de strategier, der nu er mulige. Obama signalerer efter min mening, at det ikke er sikkert at det her vil lykkes, men at vi i det mindste bør forsøge. Hans stærkeste kort er, at ingen af nabolandene har en interesse i, at det IKKE skal lykkes og ved at signalere at dette er sidste skud i bøssen, kan han forhåbentlig få dem til at fokusere på at hjælpe til, nu hvor USA gør en indsats for at koordinere den samlede indsats. Få dem til at

holde op med at] fokusere på deres indbyrdes konflikter og i stedet fokusere på deres fælles problem: national-religiøs islamisk ekstremisme.

..

Bjørn Møller, seniorforsker DIIS:

1. Hvad er det mest overraskende ved Obamas strategi?

Den er helt som forventet, men en del spørgsmål er stadig ubesvarede – f.eks. hvor mange af de 30.000 mand der skal indsættes i hhv. NATO-regi og under [USA'S] Operation Enduring Freedom.

2. Hvad er risikoen for, at USA ikke vil overholde sin egen deadline men lade krigen fortsætte udover den planlagte periode?

USA – og ikke mindst Obama, der har sit genvalg at tænke på – vil have meget gode grunde til at overholde den, men det kan naturligvis forpurre af modstanderen, enten med overlæg eller som følge af en fejlbedømmelse af situationen. Men jeg tror faktisk at Obama og de afghanske oprørere er forbløffende enige om at satse på en amerikansk tilbagetrækning.

Både Taleban og Al Qaeda ved sandsynligvis at USA længes efter at slippe ud af Afghanistan, og derfor kunne de måske vælge en strategi, der går ud på at holde lav profil i det kommende halvandet år, eller i hvert fald de sidste seks måneder, før herved at gøre det lettere for Obama at trække sig ud med ansigtet i behold. Umiddelbart herefter kan de så indlede en større offensiv, der meget vel kan sikre dem sejren. Oprørsbevægelser har sjældent specielt travlt, og en pause i kamphandlingerne kunne også være en kærkommen lejlighed til at samle kræfter og hverve nye tilhængere – hvilket sandsynligvis vil blive så meget desto nemmere, jo mere offensivt amerikanerne (og vi andre) farer frem, og jo flere civile ofre dette afstedkommer. Både Taleban som sådan og selv fanatiske talebanmedlemmer og -tilhængere kunne sågar spekulere i at tage imod de mange tilbud om træning og bevæbning med henblik på indrullering i de afghanske sikkerhedsstyrker, som både amerikanerne og resten af koalitionen vil stille til rådighed, og som blot kræver, at man foregiver at stå på vestens side. Når tiden er inde, dvs. når de vestlige lande er ude, behøver man så blot at desertere og slutte sig til oprørerne – som det er sket med op imod halvdelen af de sikkerhedsstyrker, som ”verdenssamfundet” har trænet og bevæbnet i Somalia.

Selvom den amerikanske exitstrategi og tidsrammen på 18 måneder altså giver amerikanerne det indtryk, at der er ”lys for enden af tunnelen,” kan der altså meget vel vise sig at være en ny tunnel for enden af dette lys. Skulle det skitserede forløb faktisk materialisere sig, ville USA naturligvis kunne beslutte sig for simpelthen at vende tilbage og bremse talebanernes sidste offensiv, men det har USA ingen tradition for. De gjorde f.eks. intet som helst for at forhindre kommunisternes endelig sejr i Vietnam, og de har ikke sat deres ben i Somalia, siden tilbagetrækningen efter ”Black Hawk Down”-ydmygelsen. Hertil kommer, at det ikke på nogen måde ville øge Obamas chancer for genvalg at forny et allerede fejlslagent militært engagement i det fjerne og fremmedartede Afghanistan, som kun få amerikanske hjerter for alvor banker for.

3. Hvorfor skulle Karzai og afghanerne i de kommende par år kunne lykkes med det, der ikke er lykkedes 2001-2009?

De er næsten 100 pct. sikre på at mislykkes, hvis de da overhovedet vælger forsøger. Regeringens legitimitet nærmer sig nulpunktet og bag Obamas retorik gemmer sig det budskab, at Washington ikke reelt agter at stille store krav til regeringen om hverken demokrati, menneskerettigheder eller bekæmpelse af korruptionen.

4. Hvordan vil NATO-medlemmerne reagere på Obama's udspil?

Sandsynligvis positivt, da det vil give andre en kærkommen undskyldning til at trække sig ud indenfor overskuelig fremtid uden at lægge sig ud med USA.

5. Fortæller de sidste måneders overvejelser os, at Obama i dette valg af strategi er (i) vakkende eller (ii) velovervejet?

Den er formentlig velovervejet, men tilpasset hovedmålet, dvs. at sikre hans genvalg som præsident.

..

Niels Bjerre-Poulsen, professor CBS:

1. Hvad er det mest overraskende ved Obamas strategi?

Hvis strategien byder på overraskelser, så blev de kun antydnet i talen. Det er klart at man har tænkt sig at koncentrere indsatsen om byer som Kandahar og andre befolkningstætte områder, og det er også klart, at man vil forsøge at kanalisere en del af den økonomiske hjælp til Afghanistan udenom Karzai-regeringen og arbejde med

regionale kontorer, lokale guvernører og andre som man håber, er mindre korrumpere end regeringen i Kabul. Håbet er så, at Karzais regering i mellemtiden ruster sig – og ikke kun militært – til at overtage ansvaret. Præsident Obama hælder altså tydeligvis mod den ”counterinsurgency”-strategi som McChrystal er fortaler for, snarere end mod den såkaldte ”counterterrorism”-strategi, som blandt andet vicepræsident Joe Biden har været fortaler for.

2. Hvad er risikoen for, at USA ikke vil overholde sin egen deadline men lade krigen fortsætte udover den planlagte periode?

Obama satte jo ikke en deadline for, hvornår de amerikanske tropper skulle være ude af Afghanistan, men kun en dato for, hvornår tilbagetrækningen vil begynde. Her er han jo virkelig fanget i en ”Catch-22”: Han bliver nødt til klart at tilkendegive, at den amerikanske oprustning er tidsbegrænset, og at man ikke blot har optrappet krigen, men også bevæget sig ind i en ny og afgørende fase. Det er nødvendigt på grund af den voksende hjemlige skepsis overfor hele projektet, ikke mindst i hans Demokratiske bagland, og det er også nødvendigt for at lægge pres på den afghanske regering. Omvendt kan en endegyldig slutdato undergrave processen, hvis Taliban bare kan sætte sig og vente på, at amerikanerne og resten af NATO-styrkerne forsvinder, og den afghanske befolkning ikke ved, hvem de fremtidige magthavere i landet er.

Det samme grundlæggende dilemma slår jo igennem på måder og præsident Obama kan ikke tænke eller tale sig ud af det: Kan man hævde, at succes i Afghanistan er af vital betydning for USA's nationale sikkerhed og samtidig hævde med stor troværdighed, at man vil trække sig ud, hvis ikke den afghanske regering lever op til sine forpligtelser i samarbejdet? Det var det samme problem amerikanerne sad med i 20 år i Vietnam, fra 1954-1974. Dermed ikke sagt, at de to konflikter er identiske eller at interventionen i Afghanistan vil ende som USA's krig i Vietnam, men det er nødvendigt at udtænke strategier, der ikke korrupperer de lokale magthavere mere end tilfældet allerede er.

En tidsfrist er også nødvendig af hensyn til soldaterne i Afghanistan. Republikanske politikere vil i den kommende tid forsøge at slå ned på netop dette punkt og hævde, at man ved at sætte en tidsfrist undergraver selve ideen om, at dette er en vigtig krig, hvilket de mener, vil undergrave moralen hos de soldater, der skal udkæmpe den – måske med livet som indsats. Men det modsatte er jo i lige så høj grad tilfældet. En tilsyneladende

endeløs krig, hvor soldaterne ikke nødvendigvis kan måle fremskridtene i deres daglige virke er lige så undergravende for moralen. Og dette er allerede den længste krig amerikanske soldater har deltaget i.

3. Hvorfor skulle Karzai og afghanerne i de kommende par år kunne lykkes med det, der ikke er lykkedes 2001-2009?

Man kan håbe, at en tidsfrist og bestræbelserne på i højere grad at gå udenom Kabul og finde andre partnere i landet virker efter hensigten...

4. Hvordan vil NATO-medlemmerne reagere på Obama's udspil?

Det ved jeg ikke nok om den politiske situation i de øvrige NATO-lande til at udtale mig om. Men de bør være villige til at mobilisere de 5000-6000 mand som USA vil anmode om, medmindre de vil undergrave Obama-regeringens nye udenrigspolitiske kurs og alliancens fremtid.

5. Fortæller de sidste måneders overvejelser os, at Obama i dette valg af strategi er (i) vaklende eller (ii) velovervejet?

Jeg hælder mod velovervejet, og ventetiden har også skulle bruges til at lægge et maksimalt pres på Karzai-regeringen. Det vil vise sig om det har gjort nogen forskel.

..

Journalist Jette Elbæk Maressa: “Meget tyder på, at taliban bliver en del af løsningen”

1. Hvad er det mest overraskende ved Obamas strategi?

Han vover at sætte en udløbsdato på og giver dermed klart tilkende, at selv om han har sat Afghanistan øverst på sin udenrigspolitiske dagsorden, så vil det ikke blive en evighedskrig. Om Obama så selv bliver overrasket på det punkt er en anden diskussion. Det fremstår meget uklart, hvilke kriterier han har sat op for at trække soldater hjem, lige som han behændigt undgår at tale om, hvor mange tropper han vil trække hjem. Hele tilbagetrækningsdiskussionen skal ses i lyset

af, at han nu sender flere soldater afsted, og at han vil lægge pres på Hamid Karzai.

2. Hvad er risikoen for, at USA ikke vil overholde sin egen deadline og lade krigen fortsætte ud over den planlagte periode?

Spørgsmålet er, om Barack Obama overhovedet har sat en deadline. Mit gæt er, at der fortsat er amerikanske soldater i Afghanistan, når han genopstiller ved præsidentvalget i 2012.

3. Hvorfor skulle Karzai og afghanerne i de kommende år kunne lykkes med det, der ikke lykkedes i 2001-2009?

Godt spørgsmål. Obama siger selv, at det er gået tilbage i Afghanistan, og de løfter han nu udsteder ligger rent indholdsmæssigt ikke langt fra dem, som forgængererne George W. Bush udstedte. Forskellen er, at presset på Karzai er langt større end det var umiddelbart efter Bonn-erklæringen, da tiltroen til demokratiet var større. Det kan godt være, at det vil lykkes for Karzai-regeringen at skabe ro i Afghanistan, men det bliver næppe under de forhold, som man drømte om for år tilbage. Meget tyder på, at taleban bliver en del af løsningen.

4. Hvordan vil Nato-medlemmer reagere på Obamas udspil.

Høfligt, afventende, men talen om tilbagetrækningsdato er bestemt ikke hentet i generalsekretær Anders Fogh Rasmussens ordbog. Den værdikamp, som Bush betonede, og som Fogh Rasmussen lænede sig op ad, er omvendt skrevet ud af Obamas tale, Nato-medlemmer vil nu som før være delte omkring det.

5. Fortæller de sidste måneders overvejelser os, at Obama i dette valg af strategi er (i) vakkende eller (ii) velovervejet?

Han har vaklet mellem to strategier, men vælger nu det, som har givet behersket succes i Irak. At gå massivt ind og dække de værste områder af for i en given tid at give afghanerne mulighed for selv at opbygge et sikkerhedssystem. I forhold til den store linje i hans udenrigspolitik, som blandt andet går ud på at italesætte det positive USA, er udspillet velovervejet. Men når det gælder Pakistan, fremstår strategien ikke klart. Uden Pakistan som medspiller vil det ikke lykkes at nedkæmpe terrorister, og hvad vil Obama gøre, hvis de fortsat kan gemme sig på den pakistanske side af grænsen.

..

ANALYSE af Jørgen Dragsdahl: Obama gav ingen exit-dato

Af JØRGEN DRAGSDAHL, journalist

Efter tre måneders analyse og debat har præsident Obama stort set accepteret det oplæg, som han 30. august fik fra den øverstkommanderende i Afghanistan, general McChrystal: De næste 18 måneder bliver afgørende, og derfor er en hurtig og ekstraordinær indsats nødvendig. Med en fremskyndet indsættelse af 30.000 soldater inden sommeren 2010 vil Obama tredoble antallet af udsendte, som han overtog fra sin forgænger. Målsætningen er, at Taleban skal blive svækket så meget, at afghanske sikkerhedsstyrker fra juli 2011 gradvist kan overtage kampen.

Den største misforståelse, som allerede huserer, er, at Obama har leveret en "exit-dato". Et angiveligt højtstående medlem af Obama-regeringen varslede i en briefing for journalister tirsdag, at præsidenten ikke konkret ville beskrive, hvornår overdragelsen af kontrol til afghanerne skal være tilendebragt eller hvor hurtigt processen vil foregå. Det er "variable faktorer", som vil blive bestemt af de faktiske forhold. På forhånd havde nogle eksperter og politikerne, også danske, advaret imod en dato, hvor tilbagetrækning skal indledes. Deres argument er, at så vil Taliban blot sætte et kryds i kalenderen for, hvornår en offensiv kan indledes. I en anden briefing for journalister afviste præsident Obama selv udtrykkeligt dette argument, som han "ikke tillægger stor vægt", thi "hvis man fulgte dette arguments logik, så ville vi aldrig forlade" Afghanistan, og landet ville "på ubestemt tid blive et amerikansk protektorat".

MEN med sin fremhævelse af, at de kommende 18 måneders betydning lægger Obama maksimalt pres på alle parter – USA's egne styrker, de allierede og samarbejdspartnerne i Afghanistan og Pakistan. Nogle allierede havde varslet, at de i løbet af 2010 vil indlede tilbagetrækning, men det vil nu ligne en flugt i utide. Andre har sagt, at de ikke kan yde mere, men en ekstra og klart tidsbestemt indsats kan de kun med besvær afvise.

Størst er uvisheden når det gælder hvorvidt regeringerne i Kabul og Islamabad kan blive styrket tilstrækkeligt. For Afghanistans vedkommende skitserede Obama en "exit-strategi", der foruden den militære indsats, som især skal sikre befolkningscentre og udvikle afghansk militær samt politi, fremhæver, at

Talibans appel skal imødegås med en civil indsats, der styrker lokale myndigheder og udvikler landbruget. For Pakistans vedkommende var skitsen vag, fordi USA, i det mindste offentligt, må respektere dette lands suverænitet.

Danmark har på forhånd afvist at der er resurser til en stor ekstra indsats. Hvis regeringen ændrer holdning kan den dog øge indsatsen betydeligt. Mellem de teoretiske muligheder er, at rotationen af styrker hver sjette måned kan ændres, så de allerede udsendte soldater forbliver i ni til tolv måneder. Hvis udsendelsen af næste hold sker planmæssigt, vil den samlede dermed styrke blive fordoblet. Danmark kan desuden øge den civile indsats betydeligt, hvis civile eksperter fra udenrigsministeriet beordres af sted og de til rådighed stående beløb forhøjes. *

..

Interview med Peter Viggo Jakobsen: “Obamas tøven har givet taliban blod på tanden”

**Lektor i International Politik og
Afghanistan-ekspert Peter Viggo Jakobsen
om Præsident Obamas nye Afghanistan-
strategi. Interview af Muska Dastageer**

MD: Obama fastslår i sin West Point-tale at op imod 30.000 yderligere tropper skal deployeres til Afghanistan i begyndelsen af 2010. Hvad er din første reaktion?

PVJ: Det synes jeg er en glædelig nyhed i den forstand, at jeg egentlig er meget enig med den anbefaling som general McChrystal kom med, da han fremlagde sin strategi tilbage i august, og bad om 40.000 ekstra soldater. Så i den forstand gør Obama det som McChrystal bad om. Det eneste, der ærgrer mig i den forbindelse, er, hvorfor han ikke kunne få fingeren ud meget hurtigere. For den her lange periode der er gået fra McChrystal bad om soldaterne, til vi nu har fået dem, har skabt en masse usikkerhed blandt de allierede, og det har givet taliban blod på tanden, fordi de har set den her tøven som tegn på at de har fat i den lange ende. Så på den måde har det skadet os, og styrket vores modstandere, og det har også ført til en masse usikkerhed i de andre NATO-lande og

givet kritikere af Afghanistan-engagementet vind i sejlene.

MD: I talen robes også datoen for troppernes tilbagetrækning, nemlig juli 2011. Hvad er signalværdien?

PVJ: Det er jo ikke alle de amerikanske troppers tilstedeværelse. Det, Obama siger, er, at man vil *begynde* tilbagetrækningen af de 30.000 nye soldater. Han lader stå åbent hvor hurtigt det vil ske og hvor mange ”rådgivere”, der vil blive tilbage. Til sammenligning vil der være der være 50.000 soldater defineret som rådgivere tilbage i Irak, når de amerikanske soldater er blevet trukket hjem. Der er altså masser af elastik i udmeldingen som kan strækkes hvis et længerevarende amerikansk/NATO engagement vurderes nødvendigt i 2011. Så han opnår tre ting ved at sætte en dato for tilbagetrækning af nogle af soldaterne. Han får 1) fred på hjemmefronten, 2) lagt pres på Karzai og afghanerne for at få styr på tingene inden tilbagetrækningen begynder og 3) endelig får han gjort det sværere for taliban at hævde at de amerikanske soldater udgør en besættelsesstyrke, der vil blive i landet for evigt. Nu får han vist at amerikanerne har tænkt sig at tage hjem. Obamas udmelding er helt efter teoribogen for stats- eller fredsbygningsoperationer.

Kan NATO's tropper efterleve den nye strategi?

MD: Givet de ændrede strategiske omstændigheder og nu efterlevelsen af McChrystals ønske om en troppesforøgelse – tror du på at det kan ende med en sejr?

PVJ: Det forudsætter at soldaterne bliver brugt på den rigtige måde. Det gælder ikke så meget de amerikanske soldater, for de vil følge strategien som McChrystal har udstukket. Det store spørgsmålstegn er, om de øvrige NATO-landes soldater, udover Storbritannien og Danmark, som også gør det automatisk, om de også begynder at implementere McChrystals strategi og bruger soldaterne på den rigtige måde. Om de på den måde bakker op om den samlede strategi, som amerikanerne nu fremlægger, så de tilsammen kan levere den militære effekt, der skal til for at de kan få skabt en grad af stabilisering i de mest urolige områder. Det næste store spørgsmål bliver så om vi bliver i stand til at veksle den stabiliserende effekt til en mere effektiv civil indsats, fordi det at vi nu får flere soldater er ikke nok til at sikre, at vi vinder. Det giver kun mening hvis det bliver fulgt op af en mere effektiv civil indsats rundt omkring ude i landet - så lokalbefolkningen dér begynder at se en effekt i form af større sikkerhed, bedre økonomi, mere arbejde og mere lov og orden. Det er den ene ting. Den anden ting er, at de skal have

mere styr på regeringen og på Karzai. En mere effektiv regering i Kabul som kan begynde at levere nogle services til befolkningen rundt omkring i Afghanistan.

Så er den anden ting, der selvfølgelig også skal falde i hak: oprørsbekæmpelsen i Pakistan. Der skal fra pakistanernes side lægges et større pres på afghansk taliban end de gør i dag. Og som minimum ville det være rart om man fik lukket ned for deres skygger regering og hovedkvarteret i Quetta.

Pakistan: tegn på at pakistanerne opruster mod Taliban

MD: Du nævner Pakistan, og Pakistans rolle blev også adresseret i Obamas tale – tror du på en oget effektiv inddragelse af et Pakistan, der mistænkes for dobbeltspil i forhold til Afghanistan?

PVJ: Hvis du havde spurgt mig før terrorangrebene og de talibanoperationer, der rykkede tæt på Islamabad, så ville jeg have sagt: ja, det er et rent spil for galleriet: pakistanerne siger dét som amerikanere gerne vil høre, får en masse penge og militært isenkram, og så laver de nogle små opvisninger og så er det sådan set det. Så ender de med at lave en fredsaftale med taliban.

Men: der er sket et skift siden foråret, som skyldes det forhold, at militæret i Pakistan, og det er jo dem, der bestemmer, nu har besluttet sig for at taliban udgør en trussel imod deres magt og deres privilegier. De er altså begyndt at se taliban, i hvert fald pakistansk taliban, som en trussel imod staten Pakistan. Hvis taliban bliver ved med at lave en masse terroraktioner og selvmordsbomber der også rammer ind i Islamabad, så tror jeg at den i gangværende indsats mod taliban vil fortsætte.

Du nævnte før selv forholdet til Indien, og der er ingen tvivl om, at det er afgørende på længere sigt, for selv om den pakistanske hær i øjeblikket har iværksat offensiver i Swat og Sydwaziristan- så er det overordnede strategiske mindset og den overordnede pakistanske sikkerhedsstrategi uændret. Det er stadigvæk Indien, der fokuseres på og det binder langt de største militære ressourcer. Der er et behov for at Pakistan får fundet en eller anden form for løsning på sit indiske problem sammen med inderne, og at Pakistan i stigende grad begynder at fokusere på taliban, både i den pakistanske og den afghanske afskygning. Før det sker, tror jeg for alvor ikke på, at der kommer til at ske noget nyt.

I øjeblikket synes jeg det er for tidligt at vurdere den egentlige effekt af de militære operationer, der har været i gang siden foråret. Den pakistanske hær går ind og rydder områder

for talibanere – men det betyder at talibanerne bare tager et andet sted hen, og dét gentager sig.

Det ER en exit-strategi

MD: Tror du stadigvæk at der vil være tale om en revidering af succeskriterierne med næsten 100.000 amerikanske tropper og implementeringen af en visionær militær strategi?

PVJ: Der er allerede i de seneste meldinger, der er kommet fra Anders Fogh Rasmussen og i øvrigt andre større medlemmer i alliancen, sket en revision af strategien i retning af, at det i stigende grad handler om at skabe stabilitet og forhindre terrorisme, og i løbet af en overskuelig årrække at gøre afghanerne i stand til selv at løse sikkerhedsopgaverne. Selvom man ikke må kalde det en exit-strategi, og alle bliver ved med at sige at exit-strategi er fy-fy-skamme, så er det i realiteten en exit-strategi side, der bliver lagt op til fra NATOs side og sådan set også fra USA's side. NATO vil overtage den strategi som McChrystal og dermed også Obama nu lægger frem. Og dermed sker der også en revision af alliancens strategi, for det USA fastlægger som sin strategi, det bliver også alliancens strategi. Og hvis alliancen ikke bakker 150% op om det, Obama nu har meldt ud, så kommer det ikke til at fungere. NATO-landene skal som minimum lade være med at gå i vejen for amerikanerne og så lukke de huller som amerikanerne ikke selv kan lukke, så de skal altså bakke op om det amerikanerne lægger op til, og prøve at spille positivt med, for ellers så kommer det ikke til at fungere. *